

*Додаток № 1 до Положення про
критерії, правила і процедури
оцінювання результатів навчання учнів
Бериславського ліцею №3
Бериславської міської ради*
ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
Бериславського ліцею №3
01.09.2026 р.№ 186 - о

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

за мовно-літературною освітньою галуззю (українська мова)
5–9 класи закладів загальної середньої освіти

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ці Критерії визначають підходи до оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів з української мови (мовно-літературна освітня галузь) і є додатком до Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3.

1.2. Критерії розроблено на основі: Загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів (додаток до наказу МОН України від 04.05.2026 № 722, пункт 7 розділу VI); Рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 5–9 класів (наказ МОН України від 14.08.2026 № 1427); Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ від 30.09.2020 № 898, зі змінами, внесеними постановою КМУ від 06.08.2026 № 1000), зокрема додатка 2 «Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у мовно-літературній освітній галузі» (результати з кодом «МОВ»).

1.3. Об'єктом оцінювання є обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом і згруповані за групами результатів мовно-літературної галузі. Конкретні очікувані результати визначаються модельною навчальною програмою, обраною закладом освіти; ці Критерії не залежать від вибору конкретної модельної програми.

1.4. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою відповідно до чотирьох рівнів навчальних досягнень (початковий 1–3, середній 4–6, достатній 7–9, високий 10–12) з урахуванням п'яти показників навчальної та пізнавальної діяльності, визначених наказом № 722.

1.5. Базова середня освіта охоплює два цикли: перший (адаптаційний) – 5–6 класи; другий (базового предметного навчання) – 7–9 класи. Обов'язкові результати навчання для кожного циклу визначено Державним стандартом окремо, тому критерії подано за циклами (розділи IV і V).

РОЗДІЛ II. ГРУПИ РЕЗУЛЬТАТІВ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ГАЛУЗІ

2.1. Оцінювання здійснюється за групами результатів мовно-літературної галузі, визначеними Державним стандартом (додаток 2):

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 2)
1. Взаємодія усно	Сприймання й використання усної інформації для досягнення цілей у комунікативних ситуаціях (МОВ 1.1–1.8)

Група	Зміст групи результатів (за Держстандартом, додаток 2)
2. Сприймання й аналіз текстів	Сприймання, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання інформації текстів різних видів, зокрема художніх і медіатекстів (МОВ 2.1–2.7)
3. Висловлювання й письмова взаємодія	Висловлювання думок, почуттів, ставлень; письмова взаємодія; інтерпретація літературних творів (МОВ 3.1–3.3)
4. Дослідження мови й мовна творчість	Дослідження мовних і літературних явищ; використання мови у власній мовній творчості (МОВ 4.1–4.2)

РОЗДІЛ III. ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ЗА РІВНЯМИ (спільні для галузі)

3.1. Загальні критерії застосовуються до всіх груп результатів галузі та конкретизуються за циклами в розділах IV і V. Рівень навчальних досягнень визначається за сукупністю п'яти показників (додаток до наказу № 722, пункт 7 розділу VI):

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Початковий	1	сприймає інформацію, отриману від особи, яка провадить педагогічну діяльність (далі – педагогічний працівник) (інших осіб), намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись суттєвих змістових і логічних помилок	виконує частину навчальних дій / простих завдань за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	2	розпізнає частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, намагається відповідати на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі педагогічного працівника; потребує постійного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках
	3	відтворює за зразком частину інформації, отриманої від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, відповідає на прості запитання за змістом отриманої інформації, припускаючись змістових і логічних помилок	виконує навчальні дії / прості завдання за наданим зразком	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності лише за участі або з допомогою педагогічного працівника; потребує періодичного зовнішнього контролю	уникає комунікації, реагує на звернення лише за зовнішнього спонукання; не виявляє інтересу до спільного обговорення, не реагує на думки інших	виявляє вміння в окремих випадках

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
Середній	4	відтворює основну інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, знаходить в отриманій інформації відповіді на прості запитання	виконує типові репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою педагогічного працівника; виконує частину завдання під час роботи в групі з допомогою інших учасників групи	включається в комунікацію за ініціативою інших; реагує на звернення не завжди по суті; взаємодіє з групою формально	виявляє вміння епізодично
	5	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює за змістом отриманої інформації окремі запитання	виконує репродуктивні завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з допомогою або під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі з частковою допомогою інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; взаємодіє з групою пасивно	виявляє вміння епізодично
	6	застосовує інформацію, отриману від педагогічного працівника або із запропонованих джерел, формулює уточнювальні запитання за змістом отриманої інформації	виконує частково-пошукові завдання за зразком / запропонованим алгоритмом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності під керівництвом педагогічного працівника; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків, за потреби звертається по допомогу до інших учасників групи	підтримує діалог, ініційований іншими; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння епізодично
Достатній	7	знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію, перетворює один вид інформації в інший за зразком, формулює запитання за змістом отриманої інформації	виконує окремі дослідницькі завдання за узгодженим алгоритмом, розпізнає стандартні проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, співпрацює під час роботи в групі	долучається до комунікації переважно з ініціативи інших; виявляє готовність до взаємодії, проте не завжди діє активно	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
	8	зіставляє і порівнює за заданою ознакою інформацію, отриману з різних джерел, перетворює один вид інформації в інший	виконує типові дослідницькі завдання, вирізняє проблемні ситуації з-поміж запропонованих, розв'язує їх відомим способом	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника, активно співпрацює з іншими учасниками групи,	долучається до комунікації, за потреби ініціює комунікацію; порівнює позиції учасників комунікації; бере участь у пошуку рішень	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі		
	9	аналізує інформацію, отриману з різних джерел	виконує типові дослідницькі та окремі частково-пошукові завдання; вибирає з-поміж запропонованих можливі способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до індивідуальної або групової навчальної діяльності з опосередкованою допомогою педагогічного працівника; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові й нетипові завдання	долучається до комунікації та може її ініціювати; аналізує позиції інших осіб, розвиває ідеї, запропоновані іншими; порівнює власні думки з думками інших, наводить аргументи	виявляє вміння постійно в типових ситуаціях
Високий	10	узагальнює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та окремі творчі завдання; вибирає із множини відомих доцільні способи розв'язання проблемних ситуацій, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемних ситуацій	долучається до організації роботи групи / активно співпрацює в групі для досягнення навчальних цілей; аналізує власні навчальні дії та дії групи щодо досягнення навчальних цілей	ініціює комунікацію, конструктивно реагує на думки інших; пропонує ідеї, обстоює їх	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	11	оцінює інформацію, отриману з різних джерел за наданими критеріями	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання проблемних ситуацій і розв'язує їх різними способами	планує та організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; конструктивно взаємодіє у групі, аналізує та обґрунтовує власні навчальні дії, аналізує дії групи щодо досягнення навчальних цілей	активно ініціює та підтримує комунікацію; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, розвиває думки інших учасників комунікації	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях
	12	оцінює інформацію, отриману з різних джерел	виконує дослідницькі та творчі завдання; пропонує різні способи розв'язання нестандартних проблемних ситуацій і розв'язує їх доцільними способами, аргументуючи свій вибір	усвідомлено діє в нестандартних ситуаціях самостійно / в парі / групі, оцінює ризики й прогнозує наслідки; обґрунтовує, аналізує та оцінює власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює / планує / організовує співпрацю в групі для досягнення навчальних цілей; оцінює власний	виступає посередником у комунікації; оцінює позиції інших та власну позицію в обговоренні, формує власну лінію обґрунтування; спрямовує взаємодію на досягнення спільної мети; надає конструктивний зворотний зв'язок	виявляє вміння системно в типових і нетипових ситуаціях

Рівень	Бали	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву
				внесок та діяльність групи для отримання очікуваного результату		

РОЗДІЛ IV. КРИТЕРІЇ ЗА ПЕРШИМ (АДАПТАЦІЙНИМ) ЦИКЛОМ – 5–6 КЛАСИ

4.1. Критерії за групами результатів для учнів 5–6 класів (обов'язкові результати з кодами «6 МОВ ...» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Взаємодія усно	Слухає нескладні усні висловлювання (монолог, діалог), за постійної допомоги відтворює окремі деталі почутого; спілкується лише за зовнішнього спонукання, припускаючись суттєвих помилок.	Слухає й усно відтворює основний зміст повідомлення за зразком чи навідними запитаннями; визначає тему з допомогою; спілкується типовими мовленнєвими конструкціями у знайомих ситуаціях.	Самостійно слухає, переказує та виокремлює потрібну інформацію; визначає тему, мікротеми, основну ідею й важливі деталі; конструктивно спілкується та обґрунтовує ставлення до почутого.	Вільно сприймає й осмислює усну інформацію; переказує її, акцентуючи деталі; обстоює власні погляди, доречно добирає вербальні й невербальні засоби, зважає на емоційний стан співрозмовників.
2. Сприймання й аналіз текстів	Читає прості тексти, але за допомогою; не визначає самостійно тему й основну думку; передає зміст фрагментарно, з фактичними помилками.	Застосовує основні види читання; визначає тему й основні порушені проблеми з опорою на зразок; переказує текст словесно, окремі деталі – з неточностями.	Самостійно застосовує різні види читання; визначає й пояснює порушені проблеми, пов'язуючи з досвідом; перетворює текст словесно та графічно (план, схема, таблиця); обґрунтовано обирає тексти для читання.	Критично сприймає й оцінює тексти різних стилів і жанрів; інтерпретує проблематику, збагачує естетичний досвід через аналіз персонажів; творчо експериментує з текстом за аналогією.
3. Висловлювання й письмова взаємодія	За зразком записує окремі слова й прості речення; припускається значної кількості орфографічних і пунктуаційних помилок; редагування	Записує власні міркування чи інформацію з джерел за зразком; створює короткі типові повідомлення; виявляє й виправляє окремі помилки з	Самостійно створює зв'язні письмові висловлення відповідно до мети; взаємодіє письмово в цифровому середовищі щодо знайомих	Створює змістовні письмові тексти й медіатексти з урахуванням адресата; веде письмову взаємодію в цифровому середовищі;

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
	здійснює лише за прямою вказівкою.	опорою на засвоєні норми.	тем; виявляє й виправляє помилки з урахуванням мовних норм.	самостійно редагує тексти, виправляючи різні види помилок.
4. Дослідження мови й мовна творчість	Розпізнає окремі мовні одиниці лише в найпростіших випадках за допомогою; не пов'язує теорію з практикою мовлення.	За зразком/алгоритмом класифікує мовні одиниці; застосовує знання про мову в типових ситуаціях; виявляє окремі мовні вподобання під добором засобів.	Самостійно застосовує знання про закономірності мовних одиниць для вдосконалення власного мовлення; свідомо добирає мовні засоби відповідно до завдання.	Здійснює всебічний мовний аналіз; вільно оперує мовними поняттями; творчо використовує мовні засоби, виявляючи індивідуальні мовні вподобання й мовну творчість.

РОЗДІЛ V. КРИТЕРІЇ ЗА ДРУГИМ ЦИКЛОМ (БАЗОВОГО ПРЕДМЕТНОГО НАВЧАННЯ) – 7–9 КЛАСИ

5.1. Критерії за групами результатів для учнів 7–9 класів (обов'язкові результати з кодами «9 МОВ ...» за Державним стандартом):

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
1. Взаємодія усно	Слухає інформацію з різних джерел за постійної допомоги; фрагментарно відтворює почуте, припускаючись суттєвих помилок у визначенні теми й деталей.	Переказує почуте за зразком/планом; визначає тему й з допомогою – основну ідею; виокремлює окрему інформацію за завданням; спілкується типовими конструкціями.	Самостійно переказує почуте різними способами відповідно до мети; визначає основну ідею й перелік порушених проблем, розрізняє важливі деталі; обґрунтовує позицію та доречно використовує інформацію.	Критично оцінює зміст і форму почутого; обґрунтовує позицію щодо особистісно та суспільно важливих питань; самостійно добирає вербальні й невербальні, зокрема неявні, засоби; враховує емоційні реакції.
2. Сприймання й аналіз текстів	Читає окремі тексти за допомогою; не встановлює	Застосовує різні види читання за зразком; визначає й	Самостійно застосовує критичне читання	Критично читає тексти на відому й нову тематику; аналізує причини

Група результатів	Початковий (1–3)	Середній (4–6)	Достатній (7–9)	Високий (10–12)
	самостійно значення прочитаного; передає зміст фрагментарно.	коментує окремі порушені проблеми; передає текст словесно та графічно з опорою.	одиночних і множинних текстів; коментує проблематику, встановлює значення прочитаного для мети діяльності; узагальнює й перетворює текстову інформацію.	емоційного стану персонажів у контексті суспільного досвіду; творчо експериментує з текстом за самостійно визначеним напрямом.
3. Висловлювання й письмова взаємодія	За зразком фіксує окремі міркування; припускається значної кількості мовних помилок; редагує лише за вказівкою.	Фіксує міркування чи інформацію з джерел з урахуванням адресата за зразком; створює типові дописи в цифровому середовищі; виявляє окремі види помилок.	Самостійно створює письмові висловлення з урахуванням адресата; веде письмову взаємодію в цифровому середовищі щодо соціально важливих питань; ідентифікує й виправляє різні види помилок.	Створює складні письмові тексти й медіатексти (зокрема з гіпертекстом) для обговорення суспільно важливих питань; самостійно редагує та обґрунтовує зроблені виправлення.
4. Дослідження мови й мовна творчість	Розрізняє окремі мовні одиниці за допомогою; не виявляє міжрівневих зв'язків; теорію з мовленням майже не пов'язує.	За зразком розрізняє мовні одиниці різних рівнів за характерними ознаками; застосовує знання в типових ситуаціях.	Самостійно розрізняє мовні одиниці різних рівнів на основі аналізу ознак і функцій; виявляє системні міжрівневі взаємозв'язки; використовує результати мовотворчості.	Здійснює повний багаторівневий мовний аналіз; виявляє типові закономірності функціонування мовних одиниць; використовує власну мовотворчість для самовираження.

РОЗДІЛ VI. ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ВИДІВ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1. Оцінювання охоплює чотири види мовленнєвої діяльності – аудіювання, читання, говоріння, письмо – та мовні знання. Види робіт і їх періодичність визначає вчитель відповідно до модельної програми й календарно-тематичного планування (наказ № 1427, розділ II).

6.2. Поточні оцінки не виставляються за кожне завдання чи на кожному уроці (наказ № 1427, розділ IV). Тематичне оцінювання для 5–9 класів не є обов'язковим (наказ № 1427, розділ V).

Оцінювання за групами результатів здійснюється відповідно до рішення закладу освіти: протокол педагогічної ради від 31.08.2026 р. № 4.

6.3. Оцінювання учнів з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до розділу 1.7 Положення (за рівнем підтримки, з адаптацією/модифікацією згідно з ППР/ІНП).

РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Ці Критерії є невід'ємною частиною Положення про критерії, правила і процедури оцінювання результатів навчання учнів Бериславського ліцею №3 і оприлюднюються на офіційному вебсайті закладу освіти разом з Положенням.

7.2. Критерії переглядаються у разі внесення змін до Державного стандарту, наказів № 722, № 1427 або за рішенням педагогічної ради.